

njom se hoće reći nešto drugo, tu se govori o želji, da se evidencija učini jednostavnijom, manje složenom. Prema tome, da izrečemo tu misao, treba nam glagol izveden od pridjeva *jednostavan*. Toga glagola, ni pridjeva, naši stari nisu imali; valjda im nije ni trebao. Kad je zatrebao, trebalo ga je načiniti. Sličnih tvorba imamo u našem jeziku čitavo mnoštvo: prema *crn* — *pocrniti*, prema *visok* — *povisiti*, prema *jednostruk* — *pojednostručiti*, prema *modar* — *pomodriti* i mnogi drugi. Prema tim tvorbama i od *jednostavan* izvodi se glagol *pojednostavniti*, a ne *pojednostaviti*. Stoga u značenju učiniti što jednostavnim treba uporebljavati riječi *pojednostavniti*, *pojednostavnjavati*, *pojednostavnjenje* i sl., pa bi naša rečenica imala da glasi: Dogovorili su se, da evidenciju pojednostavne.

Slavko Pavešić

DNEVNO, SEDMIČNO, MJESEČNO, GODIŠNJE?

Dnevno je dolazio u kavanu, da čita novine. — Navraćao je dva puta godišnje u svoje selo. — Mogao je ići u kazalište samo jedamput mjesečno. — List izlazi sedmično.

Dnevno, *sedmično*, *tjedno*, *nedjeljno*, *mjesečno*, *godišnje* — toliko smo navikli na te riječi, da nam se čine sasvim dobre, i nije nam ni na kraj pameti, da su one upravo nakaze u našem jeziku. Da nismo na njih oguglali kao avijatičar na buku motora, začepili bismo uši čuvši ih.

Pa šta to kod njih ne valja?

Najprije malo karikature! Pročitajte ove rečenice: Jutarnje je dolazio u kavanu, da čita novine. — Vojnik ide na strazu noćno dva puta. — Naš vlak kasni večernje. — Navraćao je jedamput ljetno u svoje selo.

Smiješno, zar ne? A zašto je smiješno?

Prilozi *jutarnje*, *noćno*, *večernje*, *ljetno* načinjeni su od pridjeva *jutarnji*, *noćni*, *večernji*, *ljetni* i treba da označuju vrije-

me. A oni to ne mogu, jer prilozi načinjeni od pridjeva u našem jeziku označuju samo način: brz — brzo trčim, lijep — lijepo pjeva, junački — junački se bori i sl. Drugačija se upotreba protivi duhu našeg jezika i odrazuje se u našem jezičnom osjećanju kao karikatura.

A prilozi *dnevno*, *sedmično*, *nedjeljno*, *tjedno*, *mjesečno*, *godišnje* upravo su takve karikature. Napravljeni su od pridjeva, a treba da označuju vrijeme. Oni se nisu mogli razviti u okviru našeg jezika, po zakonima, koji u njemu djeluju, nego su došli sa strane: načinjeni su ropškim prevodenjem s njemačkog: *dnevno* prema *täglich*, *tjedno*, *nedjeljno*, *sedmično* prema *wöchentlich*, *godišnje* prema *jährlich*. Takve su tvorbe u njemačkom dobre, u nas nisu. I samo je vrlo česta, gotovo svakidašnja upotreba tih priloga mogla u nama oslabiti ili posve uništiti osjećaj, da oni narušavaju naš jezični sistem.

Mjesto tih priloga, koji treba da znače vrijeme, bolje je da upotrebljavamo priloške izraze kao *na dan*, *svaki dan*, *svakog dana*; *na sedmicu*, *svake sedmice*, *svaku sedmicu*; *na mjesec*, *svaki mjesec*, *svakog mjeseca*; *na godinu*, *svake godine*, *svaku godinu*. Tako bi naše rečenice pravilnije glasile:

Svaki je dan dolazio u kavanu. — Navraćao je dva puta na godinu (ili svake godine) u svoje selo. — Mogao je ići u kazalište samo jedamput na mjesec — List izlazi svake sedmice.

Dakako, zbog opće usvojenosti ne možemo više ni priloge *dnevno*, *sedmično*, *mjesečno*, *godišnje* proglašavati pogreškama, premda će ih dobar stilist izbje-gavati.

Slavko Pavešić

U TOM POGLEDU ILI S OBZIROM NA TO?

Nekoliko nas čitalaca pita, zašto se zbacuju izrazi u pogledu nečega, u tom pogledu i zašto ih lektori uvijek zamjenjuju frazom što se toga tiče, s obzirom